

Ringkøbing-Skjern Kommune
Børnehaven Solstrålen, Tarm

Skriftlig læreplan for Solstrålen

Rapporten er hentet: 18-06-2021

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2018	6
2.1	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	6
2.2	Børnesyn og børneperspektiver	8
2.3	Børns leg	9
2.4	Det brede læringsyn	10
2.5	Samspil og relationer	11
2.6	Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne	12
2.7	Evaluerende pædagogisk praksis	14
2.8	Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse	15
2.9	Sammenhængende overgange	16
3	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	18
3.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	18
3.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	19
4	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	21
4.1	Alsidig personlig udvikling	21
4.2	Social udvikling	23
4.3	Kommunikation og sprog	25
4.4	Krop, sanser og bevægelse	27
4.5	Natur, udeliv og science	28
4.6	Kultur, æstetik og fællesskab	30
5	MINISTERIETS SKABELON TIL EVALUERING	32
5.1	Arbejdet med den pædagogiske læreplan	32
5.2	Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø	33
5.3	Inddragelse af forældrebestyrelsen	35
5.4	Det fremadrettede arbejde	35
6	UDVIKLINGSPLANER	37

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

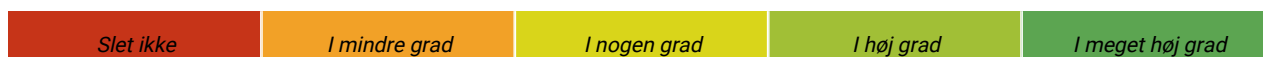
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

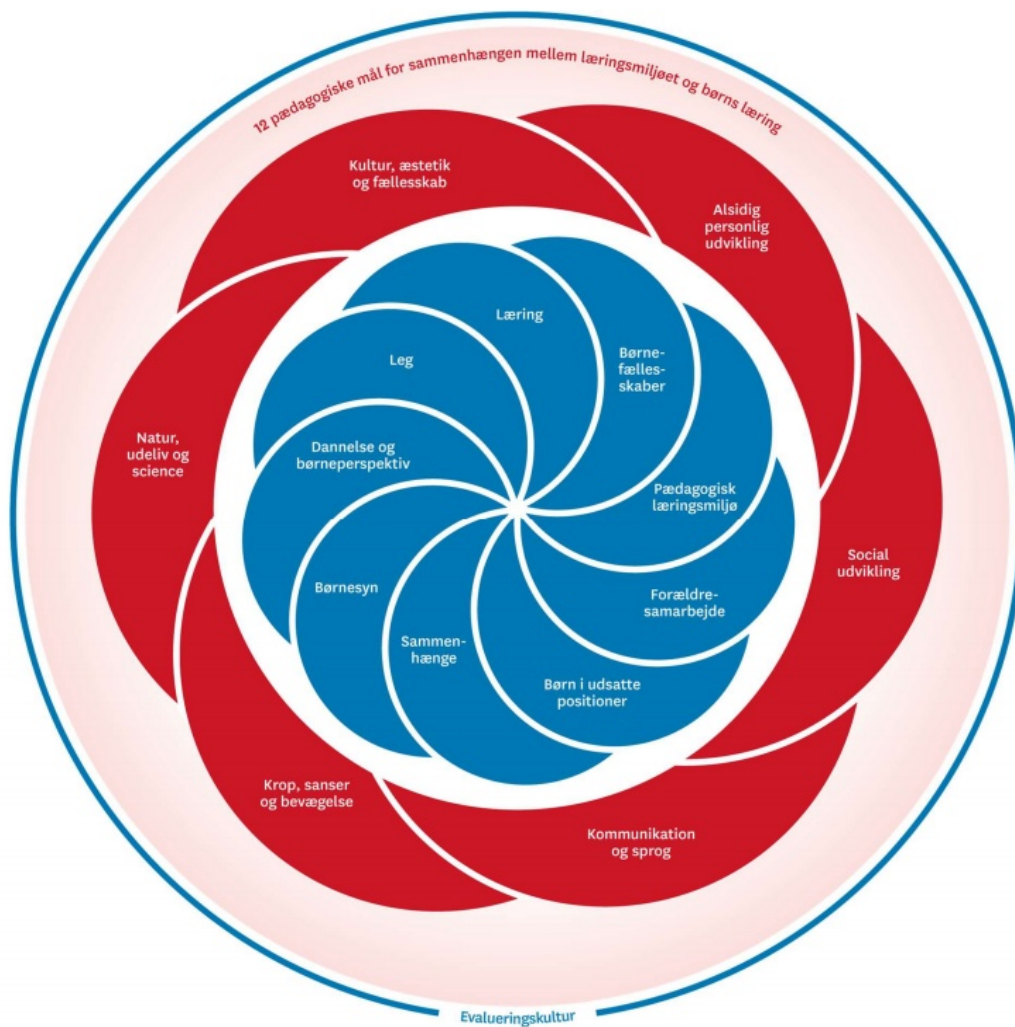
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Børnehaven Solstrålen er en børnehave for børn mellem 2,10-6 år.

Vi bor tæt på centrum og på samme tid midt i Naturens Rige, som vi holder meget af at opholde os i.

Vi er en forholdsvis lille børnehave med knap 50 børn, der er fordelt på tre stuer. Heraf en fast ældstegruppe for de kommende skolebørn.

Dagplejen i Tarm er tilknyttet Solstrålen, hvilket giver mulighed for at dagplejerne kommer i Solstrålen i forbindelse med legestue, heldagslegestue og arrangementer for dagplejen.

I vores arbejde med børnene er ordene "Få ro til at gro" en vigtig overskrift. Vores kerneopgave er "at fremme børns trivsel, udvikling, læring og dannelse".

Dagtilbudsloven, Børne- og Familiepolitikken og Det fælles børne- og ungesyn i Ringkøbing-Skjern Kommune bestemmer formål, prioriteringer og tilgang til børnene. Med det fælles børne- og ungesyn mødes børnene anerkendende og ressourcefokuseret.

Dagtilbudsloven og Den styrkede pædagogiske læreplan beskriver rammer og indhold for det pædagogiske arbejde, og heri beskrives de overordnede mål for de seks læreplanstemaer.

På Solstrålens hjemmeside ses en skriftlig beskrivelse af, hvordan vi arbejder med det pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer.

I børnehaven prioriteres børnenes leg højt. Legen er af stor betydning for børnenes udvikling, og det pædagogiske personale skal blandt mange ting, sikre børnene gode legefællesskaber.

Vi arbejder med sproglig opmærksomhed, så børnene får øget deres sproglige kompetencer gennem dialog, historielæsning, rim, remser og leg.

Vi prioriterer udeliv og naturoplevelser højt, og vi bruger Naturens Rige på alle tænkelige måder. Naturen og udelivet er fantastiske læringsmiljøer, hvor både legen og alle læreplanstemaer kan bringes i spil. I Solstrålen cykler vi gerne med de ældste børn, både når vi skal rundt i byen, og også når vi tager på ture i Naturens Rige. Der er flere voksne med, når vi cykler, og børnene lærer om trafik, færdselsregler, om cyklen m.m. Både i dagplejen og i Solstrålen arbejder vi med Fri for mobberi. Vi vil gerne forebygge mobning og støtte børnene i at have positive sociale fællesskaber og kammeratskaber.

Forældresamarbejdet er vigtigt i både dagplejen og børnehaven. Vi ønsker at have et godt og tæt samarbejde med forældrene, så vi bedst medvirker til at skabe sammenhæng og gode udviklingsbetingelser for børnene.

Vi arbejder løbende med udvikling af dokumentation og evaluering af praksis. Fotos, praksisfortællinger, sprogvurderinger, dialogprofiler, PLC (pædagogiske læringsfællesskab) er eksempler herpå.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2018

Evaluering sinstituttet (EVA) har udgivet Redskab til selvevaluering, som er et redskab der kommer omkring de tematikker, der er i det pædagogiske grundlag. På trods af en mindre divergens mellem navngivningen af tematikkerne i henholdsvis selvevalueringen fra 2018 og det pædagogiske grundlag fra Hovedpublikationen, er selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

Dato	PÆDAGOGISK GRUNDLAG								
	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	Børnesyn og børneperspektiv	Børns leg	Det brede lærings syn	Samspil og relationer	Børn i udsatte positioner	Evaluerende pædagogisk praksis	Forældresamarbejde	Sammenhængende overgange
07-02-2021	3,3	3,0	3,3	3,3	4,7	5,0	4,0	4,3	4,3

2.1 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad karakteriserer den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på, og får vi skabt et miljø, der understøtter leg, aktiviteter og rutiner? Hvad fungerer godt/dårligt?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på? Hvordan ved vi, om vores antagelser holder stik?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan matcher vores faglige kompetencer vores mål om at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi er fagligt godt klædt på?

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Det pædagogiske personale har en bevidsthed om, at det pædagogiske læringsmiljø og læringsanledninger er til stede hele dagen – bl.a. ved modtagelsen af barnet, på badeværelset, i garderoben, ved måltiderne, under legen, på legepladsen, på gåturen og gennem planlagte forløb.

Den voksne skal konstant være opmærksom på at gribe det, der dukker op. Fx når vi går t ur og ser vintergække, gravemaskiner osv.

Leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner skal give børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø i børnehaven er baseret på følgende nøgleord:

- et samspil mellem personalets uddannelse og kompetencer,
- børnegruppernes størrelse og sammensætning,
- fysiske rammer, normering
- gode rammer for børns leg
- digitale redskaber,
- den æstetiske udformning mv.
- samspillet mellem de andre børn og de voksne

- en særlig opmærksomhed på den aktuelle børnegrupes behov

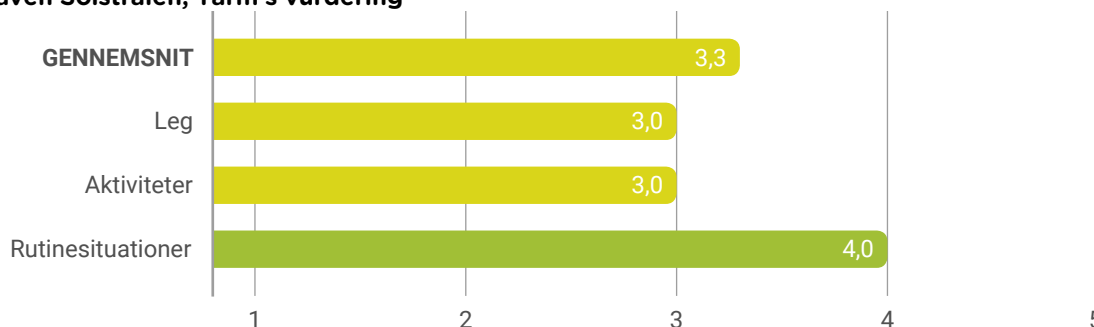
At etablere et pædagogisk læringsmiljø i de daglige rutiner vil fx handle om at skabe rammer for at:

- tale med barnet på badeværelset og på puslebordet, så barnet får stimuleret sin følelsesmæssige tilknytning og sproglige udvikling
- støtte barnet i selvhjulpenhed, når det tager tøj og sko på i garderoben, på badeværelset osv.
- lære barnet at tage hensyn til andre som en del af arbejdet med barnets alsidige personlige udvikling og sociale udvikling
- børnene lærer om maden, hvor den kommer fra og om kendetegn for forskellige kulturer
- der er tid og plads for børnenes egen leg.

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for følgende typer af situationer?

2.1.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

2.2 Børnesyn og børneperspektiver

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi med løbende at følge børnenes spor, oplevelser og interesser? Hvad gør vi for at indfange alle børns perspektiver? Er det de samme børn, vi altid får øje på?
- Hvordan arbejder vi regelmæssigt med børnenes feedback fx på personalemøder, som input til vores faglige dialog?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle det pædagogiske læringsmiljø? Hvilke nye indsigter nåede vi frem til? Hvad ændrede vi som resultat af vores indsigter?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør i dag?

I Ringkøbing-Skjern Kommune arbejder vi ud fra et fælles børne- og ungesyn, hvor anerkendelse, den narrative tilgang og en systemisk tankegang er udgangspunktet for vores arbejde.

Børnehaven skal være med til at understøtte det gode børneliv, forstået som et liv, hvor der er plads, tid og ro til at være barn, og hvor nærværende og tillidsskabende voksne giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne udvikle sig. Børn opfattes grundlæggende som kompetente og selvstændige, samtidig med at børn har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra de voksne.

Børnenes udtryk og udsagn skal respekteres. I Solstrålen støtter vi børnene i at acceptere det uperfekte. Børnenes dage er forskellige, ligesom voksnes er det. Vi værdsætter forælderarbejdet, og vil gerne være børnenes talerør over for forældrene.

Det pædagogiske personale møder barnet anerkendende ved at:

tale med og om barnet på en positiv og omsorgsfuld måde.

- se børnenes initiativer som meningsfulde og bruge deres respons aktivt
- sikre alle børns ret til at udvikle sig i forskellige tempi
- være empatisk og dygtig til at sætte sig i barnets sted
- være lydhør over for barnets udtryk og opmærksom på dets demokratiske stemme

Vi har en opmærksomhed på, at børn er medaktører i egne liv, og at de er deltagende i læringsmiljøerne. Vi lægger mærke til, hvad børnene er optagede af, inddrager deres synspunkter og erfaringer i tilrettelæggelsen af det pædagogiske arbejde.

Vi støtter børn i at lære af deres erfaringer, opmuntrer dem til at ville lære.

Vi forholder os undersøgende til, hvordan legen er meningsfuld for børn, og tilstræber at støtte børnene i relevante sammenhænge.

Børneperspektiv

Det pædagogiske personale skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trykke og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen skal være grundlæggende. Barndommen har værdi i sig selv, og det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.

Vi er opmærksomme på, at børn har forskellige forudsætninger og deltagelseskompetencer. Vi ser bl.a. på, hvad børnene er optagede af, hvad de leger og hvad de er nysgerrige på.

Børn har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger og tillid fra de voksne. De skal inddrages i egen læring og udvikling, og det har de voksne ansvaret for, at de bliver.

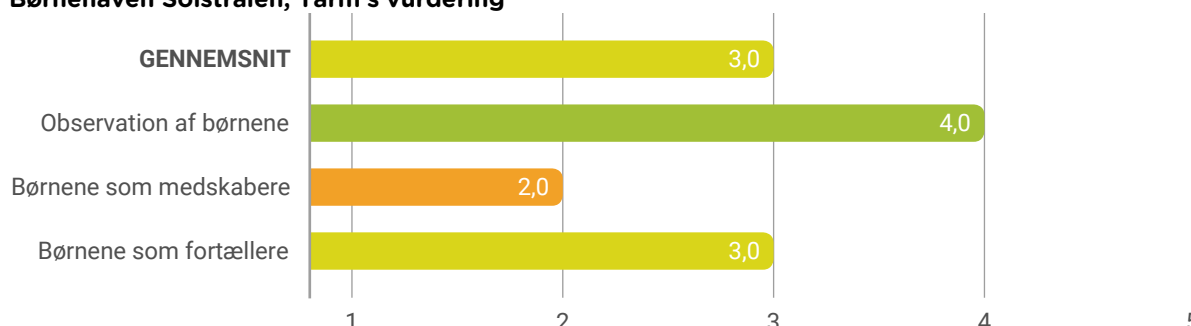
Vi anvender opsamlet data og lege- læringsmiljøvurderingen som udgangspunkt for det pædagogiske arbejde med børnene.

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad bruger vi disse forskellige tilgange til at inddrage børnenes perspektiver?

2.2.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

2.3 Børns leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan giver vores pædagogiske læringsmiljø børnene mulighed for at bruge deres fantasi og lege?
- Hvad gør vi for at arbejde med børnenes forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
 Hvordan arbejder vi med at understøtte, at alle børn har mulighed for at være med i legen? Er der børn, som vi oplever, står uden for legen, og hvad gør vi ved det?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. At deltage i legefællesskaber er meningen med hverdagslivet for børn. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn.

Det pædagogiske personales opgave i forbindelse med børns leg er, at:

- se legen som en styrke for barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse
- organisere tid, rum og forskellige materialer, der inspirerer forskellige typer af leg, både indenfor og udenfor
- bidrage til at børnene får fælles erfaringer, der inspirerer til forskellige lege og legetemaer
- fremme et læringsmiljø, så alle børn har mulighed for at deltage i lege og opleve glæde i leg
- observere, analysere, støtte, deltage i og udvikle legen på børnenes præmisser
- understøtte børnenes leg, så legen bliver god for alle
- være bevidst omkring egen rolle og deltagelse i børnenes lege
- være dygtig til at vurdere, hvornår man som voksen skal blande sig, være nysgerrig og følge op
- tage initiativ til leg og aktivt bidrage til, at alle børn kommer ind i legen og udvikler sig i den

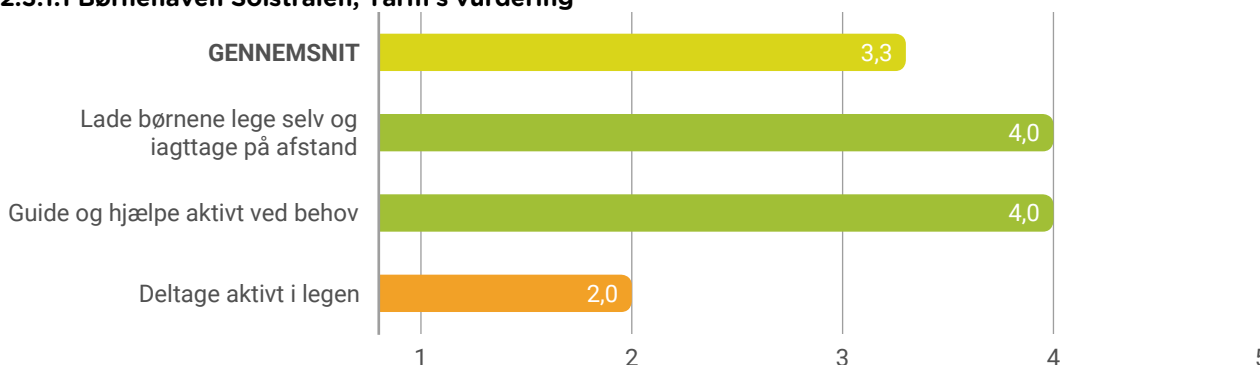

- støtte den leg, børnene selv tager initiativ til
- tale med børn om gode og dårlige lege
- skabe forskellige legerelationer, så børnenes sociale fællesskaber udvikles
- understøtte børnenes lyst til at udforske og eksperimentere

2.3.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad indtager vi disse forskellige roller for at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?*

2.3.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

2.4 Det brede læringsyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- På hvilke måder har vi fokus på læringsprocesser gennem hele dagen (leg, børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter og rutiner)?
- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring? Hvordan kan vi følge og støtte barnets undren og nysgerrighed? Hvordan udfordrer og støtter vi børnene i at få nye ideer og erfaringer med vedholdenhed og gåpåmod?
- Oplever vi, at det er alle børn, der viser deres undren og nysgerrighed ved fx at stille spørgsmål e.l.? Hvad tænker vi om, og hvad gør vi for, de børn, der sjældent giver udtryk for deres undren og nysgerrighed?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkes med det pædagogiske læringsmiljø i forhold til, hvad børnene får ud af det? Hvordan sikrer vi, at vi kommer hele vejen rundt i forhold til de seks læreplanstemaer?

Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

De 12 brede læringsmål sikrer sammenhæng mellem læringsmiljøerne og børnenes læring.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Det pædagogiske læringsmiljø og læringsanledninger er til stede hele dagen – ved modtagelsen af barnet, i rutinesituationer på badeværelset, i garderoben og ved måltiderne, under legen og gennem planlagte forløb indenfor og udenfor.

Vi kigger efter læring og læringsanledninger i alle sammenhænge i hverdagen i

børnehaven. Professionel læring forudsætter et dobbelt læringsblik, hvor der er fokus på både børns og den voksnes læring. Professionel læring medfører, at det pædagogiske personale og ledelsen har en opmærksomhed på, hvad de selv skal lære, selv skal gøre anderledes for at barnet skal kunne udvikle sig.

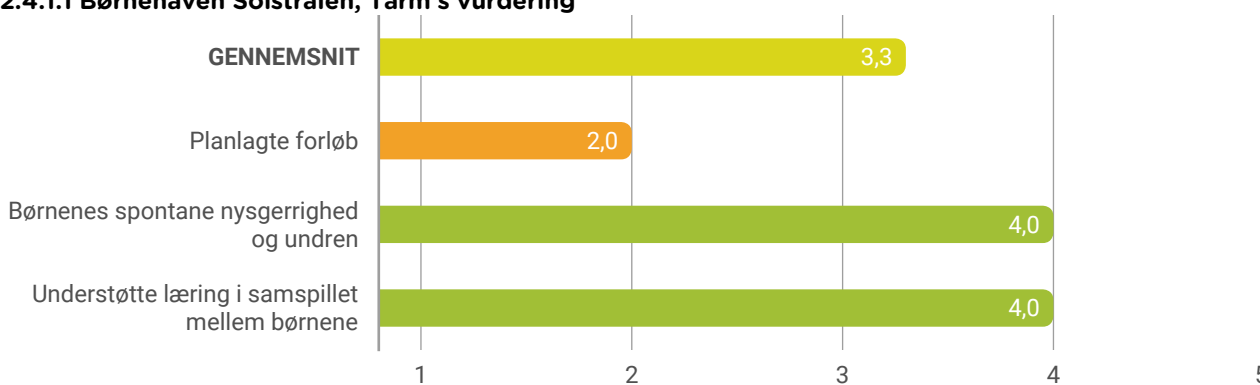
Børnehaven er kun én blandt flere arenaer for børns læring og udvikling, hvor hjemmet er den mest centrale og har størst indflydelse på børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Et kendskab til barnets erfaringer fra hjemmet er derfor vigtig, så forældre og pædagogisk personale har et fællesskab ift. at skabe læring og sammenhæng for barnet.

2.4.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad har vi fokus på hver af disse tilgange, når vi arbejder med brede læringsprocesser? Arbejde med/ud fra...*

2.4.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

2.5 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever et nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen? Hvad skal der til, for at nærvær og fordybelse opstår? Hvad kan vi gøre for at få mere ud af det?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov? Hvad kendetegner de situationer, og hvad kan vi gøre anderledes for at ændre på dem?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer? Hvad oplever vi, er en god kommunikation mellem os og børnene? Har vi fokus på at spørge ind til børnenes oplevelse med åbne spørgsmål som: 'Kan du fortælle mig, hvad der skete?', 'Hvordan kan vi løse det sammen?', 'Hvilke andre ideer kan du komme i tanke om?'
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

Kvaliteten af samspillet og relationen mellem barn og voksen er den mest betydningsfulde enkeltfaktor i dagtilbuddet.

I børnehaven er børnene opdelt i faste grupper med faste voksne tilknyttet, hvilket giver en god mulighed for at de kan gøre sig sociale erfaringer og udvikle tætte relationer med de voksne og de øvrige børn. Velfungerende interaktioner og relationer med børn og voksne er afgørende for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. De voksne skal derfor skabe læringsmiljøer der kendetegnes af, at det pædagogiske personale:

- Sætter fokus på tilknytningen til barnet ved at være nærværende og tilgængelig for barnet.

- Besvarer børnenes behov og ideer i samspillet med dem, ved at vise ægte glæde og være tæt på børnene. De voksne kommunikerer med kropssprog og verbalt sprog. Reagerer på børnenes tonefald og ansigtsudtryk, spejler, er nysgerrige og viser forståelse for børnenes forskellige udtryksformer.

- Skaber rammer for gode samspil med og trygge relationer til hvert barn.

Det pædagogiske personale planlægger og deltager i aktiviteter på tværs af alder, grupper og institutioner, så børnene tilbydes forskellige relationer og fællesskaber.

Det pædagogiske personale arbejder hver dag med en opmærksomhed på, hvordan og hvornår de skal veksle mellem at træde frem og holde sig tilbage, så børnene får fællesskabserfaringer i et tempo og omfang, der passer til deres alder, modenhed og engagement. Børnenes udsagn om oplevelser af deres relationer er et vigtigt redskab i arbejdet med børns samspil og relationer.

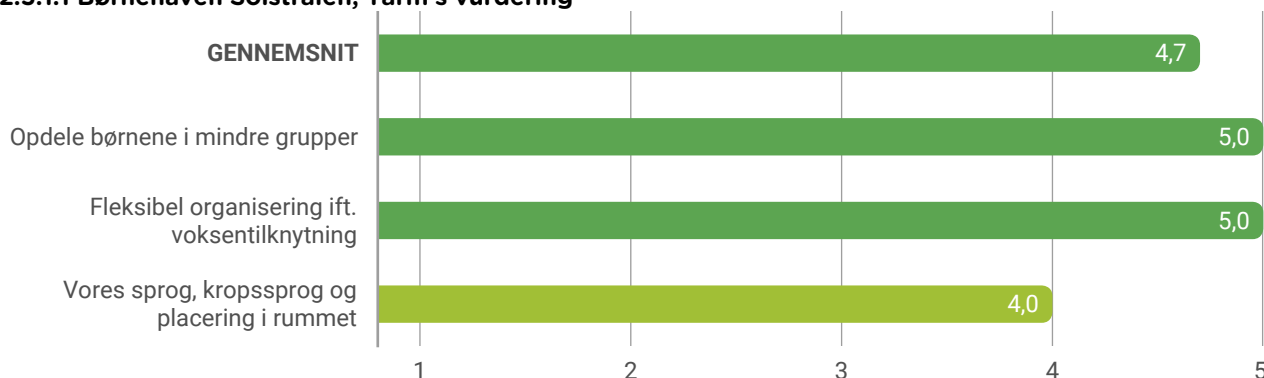
Vi sætter ord på det, vi gør, så børnene får en viden om, hvad det er, vi gør. Hvis vi fx griner sammen med børnene, så siger vi, at "nu griner vi sammen".

Det pædagogiske personales opgave er, at sikre et læringsmiljø der i alle situationer skaber gode rammer for børns leg, deres samspil og relationer med andre børn.

2.5.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad har vi fokus på disse tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?*

2.5.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

2.6 Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilken pædagogisk tilgang arbejder vi ud fra for at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab? Hvordan er der forskel på vores praksis i forhold til forskellige aldersgrupper?
- Hvordan vurderer vi alle børnenes muligheder for at udvikle sig og få nye relationer? Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge og have gode relationer?
- I hvilket omfang har vi faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i det pædagogiske læringsmiljø? Hvordan sikrer vi, at vi også har blik for og inddrager de børn, der fx ikke selv henvender sig og ikke deltager aktivt i lege og aktiviteter?

- Når vi ser på vores praksis den seneste måned, hvornår er det så lykkedes os at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i fællesskabet? I hvilke situationer lykkedes det ikke - og hvorfor?

Børnehaven understøtter at alle børn, uanset forudsætninger og baggrund, oplever at være en del af børnefællesskabet.

For børn i udsatte positioner er kvaliteten af samspillet og relationen mellem barn og voksen særlig betydningsfuld.

Det pædagogiske personale skal være meget opmærksom og reagere på tegn i børnegruppen på mulig udsathed – har barnet ændret adfærd, udviklingsmønster eller viser det tegn på mistrivsel? Personalet og/eller lederen skal vende en bekymring for et barn med forældrene.

Det pædagogiske personale i børnehaven har sammen med andre relevante fagprofessionelle, et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle børn deltager i fællesskabet.

Med udgangspunkt i barnets udfordringer, rettes det pædagogiske fokus på at give barnet mestningsoplevelser i lege eller aktiviteter.

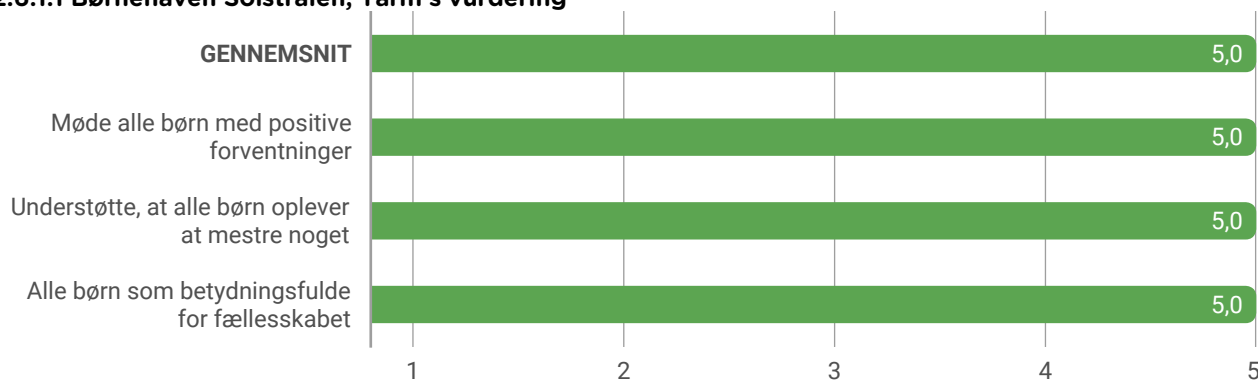
Vi gør os umage for at sikre, at alle børn har en oplevelse af at høre til, af at være en betydningsfuld del af fællesskabet, og af at blive mødt med positive forventninger af de voksne i børnehaven.

Vi gør os også umage ift. at forældrene føler sig velkomne, betydningsfulde og har en oplevelse af, at de er en del af forældrefællesskabet.

2.6.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse tilgange til at sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i børnefællesskaberne?*

2.6.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

2.7 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan undersøger og evaluerer vi de pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? Har vi fastsat et fokus eller formål med vores løbende evaluering af pædagogiske læringsmiljø? Hvor står vi stærkt/svagt? Hvordan oplever vi, at vi fagligt set er klædt på til at evaluere og undersøge?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk? Hvordan definerer vi "systematisk"?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for blot aktiviteterne eller blot på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering, til at justere vores pædagogiske læringsmiljø? Hvornår har en konkret evaluering senest givet ny indsigt i børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse, der har ført til ændring i vores praksis?

Evalueringsprocessen skal dokumentere og sikre sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Derfor skal det pædagogiske personale hele tiden forholde sig til, om noget i læringsmiljøet skal justeres. Opmærksomhed på tilgangen til barnet, de fysiske rammer, barnets forudsætninger, børnegruppens sammensætning er eksempler i den sammenhæng.

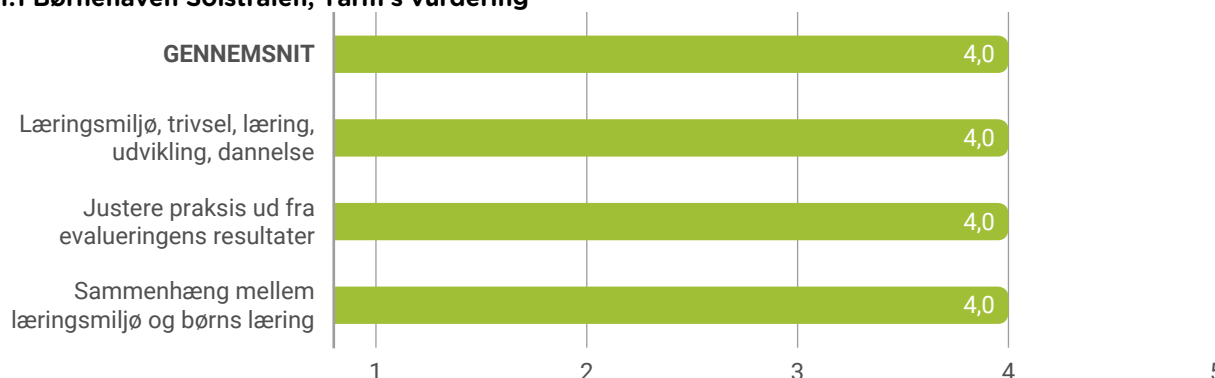
Det pædagogiske personale og ikke mindst lederen har en central rolle i evalueringsprocessen. Disse sikrer en opmærksomhed på læringsfokus, tiltag, børnenes respons, det dobbelte læringsblik og forankring af ny viden og erfaringer.

Fotos, praksisfortællinger, data fra hjernen og hjertet, observationer, screeninger, relationsskemaer og logikken fra PLC (pædagogisk læringscirkel) er eksempler på redskaber i en evaluerende praksis. Eksempler på sammenhænge, hvor der arbejdes med en evaluerende praksis er forældresamtaler, stuemøder, personalemøder, pædagogiske dage og deltagelse i fagklynger.

2.7.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad er vi opmærksomme på følgende dimensioner, når vi evaluerer vores pædagogiske praksis?*

2.7.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

2.8 Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan samarbejder og kommunikerer vi i det daglige med forældrene om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvilke rammer og regler har vi for forældresamarbejde? (Det gælder både de overordnede rammer og den konkrete håndtering i hverdagene. Er det fx ok at afbryde en aktivitet med børnene, hvis en forælder har brug for en snak?)
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning? Inddrager vi synspunkter og viden fra forældrene?

Et tæt forældresamarbejde har en høj prioritet for os. Når samarbejdet mellem børnehaven og forældre fungerer godt, kommer det på flere måder barnet til gode. Det pædagogiske personale tager initiativet til det gode forældresamarbejde, og det gode forældresamarbejde begynder allerede ved det første besøg og opstartsmødet i børnehaven. Her er der blandt flere ting mulighed for gensidig forventningsafstemning. Forældrene er de primære voksne i barnets liv, og har det primære ansvar for barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Derfor skal forældrene inddrages aktivt i samarbejdet om børnene. Det pædagogiske personale spørger aktivt ind til barnet, når forældrene er tilstede, og har en særlig opmærksomhed på at fortælle om oplevelser og observationer fra hverdagen i børnehaven, idet dette bidrager til barnets oplevelse af sammenhæng og forældrenes muligheder for at understøtte barnets læring i hjemmet. Med forældresamarbejde om børns læring forstås netop et samarbejde, hvor såvel børnehaven som forældrene har et ansvar. Forældrene har således også et ansvar for samarbejdet med børnehavens personale og for i øvrigt at holde sig orienteret og bakke op om det arbejde, der foregår i børnehaven i forhold til barnets og børnegruppens trivsel og læring.

Vi kommunikerer bl.a. digitalt, på papir, på tavler ved grupperne, med fotos og forskelligt billedmateriale. På den måde når vi flest forældre, og de konkrete aktiviteter formidles forskelligt alt efter relevans.

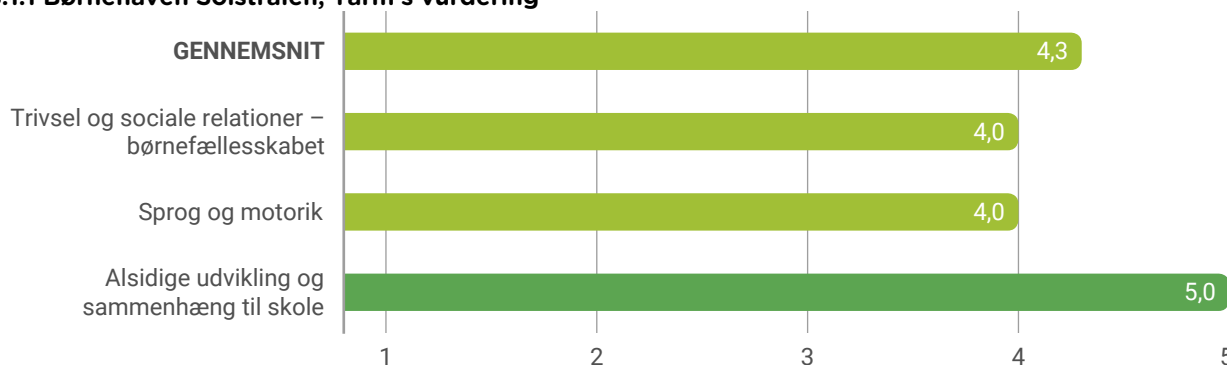
Når det pædagogiske personale og/eller forældrene oplever udfordringer i samarbejdet, tages der hånd om det. Lederen er aktiv medspiller i den sammenhæng.

2.8.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse dimensioner? Styrke barnets...*

2.8.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

2.9 Sammenhængende overgange

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi ud fra læreplanen for at skabe sammenhæng for børn og forældre i overgangen fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole og SFO/fritidshjem?
- Hvordan arbejder vi med en tryk overgang til det næste tilbud? Fx aktiviteter som at besøge det nye sted, tæt dialog med fagprofessionelle fra andre tilbud, arbejde med overgangsobjekter o.l.
- Oplever vi, at vi har et fælles værdisæt med det andet dagtilbud eller skole og SFO/fritidshjem? Er vi enige om, hvad der skal til fra begge parter for at skabe en sammenhængende overgang?
- Hvad ved vi om dagplejerens/sundhedsplejerskens/pædagogens/lærerens faglighed og daglige praksis? Hvordan kan vi blive klogere på det, og hvordan kan den viden bidrage til at skabe sammenhæng?

Børnehaven medvirker aktivt til at skabe gode overgange fra hjem til børnehaven, fra dagplejen til børnehaven og fra børnehaven til skolen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har klare principper for arbejdet med overgange, og disse gælder også for vores børnehave.

Ved det at dagplejerne i Tarm kommer i legestue i børnehaven, sikres et kendskab til huset og de voksne.

I børnehaven tilrettelægges aktiviteter og det pædagogiske læringsmiljø, så det er målrettet de ældste børns funktionsniveau og nærmeste udviklingszone. Børnene gives mulighed for at udvikle nysgerrighed over for bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

Tarm Skole har tilkendegivet, at de særlig ønsker et fokus på robusthed, selvregulering og behovsudsættelse, hvorfor de lægger op til en særlig opmærksomhed på disse områder hos forældrene og børnehavens personale. Dette samarbejder vi fx omkring, når vi arbejder med de brede læringsmål for social udvikling og alsidig personlig udvikling.

Vi har, sammen med de øvrige børnehaver i Tarm, et formaliseret samarbejde omkring overgangen til Tarm Skole og SFO. Børnehaverne besøger hinanden, skolen besøges, SFO'en besøges, og omvendt besøges SFO og børnehaveklassen af børnehaverne. Det formaliserede samarbejde og den handleplan, der findes for året op til skolestart, evalueres én gang om året.

Når skolen afholder informationsmøde og velkomstarrangement, er der oftest deltagelse fra børnehavens personale.

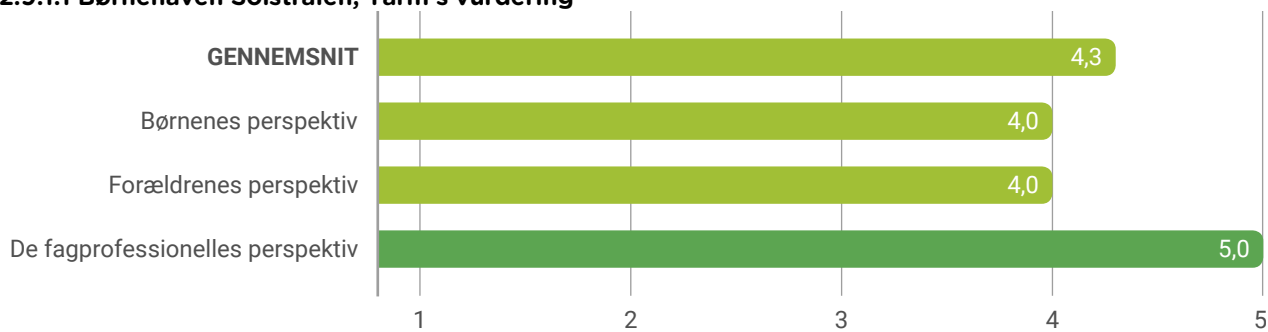

Vi medvirker i en overlevering af relevant viden omkring børnene, når der er givet samtykke fra forældrene hertil.

2.9.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad inddrager vi disse perspektiver for at sikre sammenhæng i de forskellige overgange?

2.9.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

3 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Arbejdet i forældrebestyrelsen skal tilrettelægges lokalt og på en måde, så det giver mening i dagligdagen for både forældrebestyrelsen og det pædagogiske personale.

Forældrebestyrelsen har kompetencer til at fastsætte principper for "samarbejdet mellem dagtilbud og hjem" Forældrebestyrelsen skal inddrages i arbejdet med den pædagogiske læreplan samt i arbejdet med overgange.

Ringkøbing-Skjern Kommune har udarbejdet styrelsesvedtægter for forældrebestyrelser i dagtilbud, som vi arbejder ud fra. Forældrebestyrelsen har sin egen forretningsorden, som også danner grundlag for samarbejdet i forældrebestyrelsen.

Den konkrete udarbejdelse, evaluering og opfølgning på den pædagogiske læreplan foretages af ledelsen og personalet, hvor forældrebestyrelsen skal inddrages aktivt i drøftelsen af processen i relation til arbejdet med den pædagogiske læreplan, så forældrebestyrelsen vil få mulighed for at blive hørt og komme med input og forslag til arbejdet.

Forældrebestyrelsens medlemmer kan have et lokalkendskab, der kan være betydningsfulde, når børnehaven skal oveveje, hvordan ressourcer i lokalsamfundet kan inddrages i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

I børnehaven tager vi aktiv del i begivenheder, der sker i byen. Vi går på biblioteket, besøger byens legepladser og forskellige kulturinstitutioner, går i skoven, besøger Naturens Rige når der er mulighed for det. I alle disse findes utallige læringsanledninger og læringsmuligheder, som børnene præsenteres for.

Vi samarbejder med Tarm Skole, lokale efterskoler, plejehjemmet m.m.

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Det pædagogiske personale har viden om læringsanledninger og inspirerende og stimulerende læringsmiljøer.

I børnehaven arbejdes med læringsmiljøer hele dagen, og rutinesituationer som garderobetid, "badeværelsestid" og måltider er centrale muligheder for arbejdet med børnenes og personalets læring.

I den fysiske indretning af børnehaven er der i videst mulig udstrækning tænkt hensynet til støj og indeklima. Der er tænkt på hensyn til plads til fysisk udfoldelse indenfor og på legepladsen. Grupperummene forsøges tilpasset den aktuelle børnegruppe, ligesom læringsmiljøet løbendes justeres efter børnenes interesser og planlagte aktiviteter.

Vi forsøger at indrette læringsmiljøet, så det indbyder til specifikke og spontane lege.

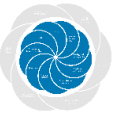
Vi vil gerne bruge nærmiljøet, Naturens Rige og de muligheder, der for øvrigt er i "udelivs-læringsmiljøet".

Det psykiske børnemiljø har en afgørende betydning for os. Det fælles børne- og ungesyn, hvor børnene mødes anerkendende og ressourcefokuseret, praktiseres. Samspillet imellem børn og voksne skal være positivt, og relationerne af en vis kvalitet.

Respekten for børnenes forskellige forudsætninger og deltagelseskompetencer skal være tydelig.

Samtaler med børnene om kammeratskab og sociale spilleregler vægtes højt, og er med til at forebygge mobning og mistro.

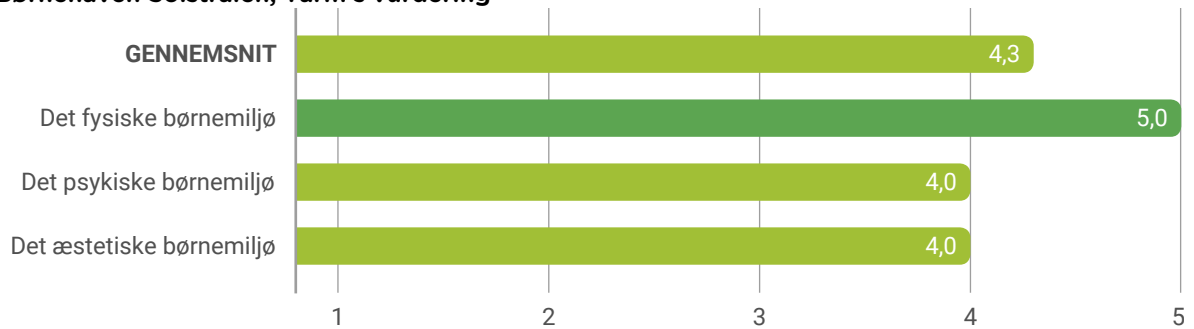
Vi vil gerne indrette grupperummene og læringsmiljøerne så de virker inspirerende og stimulerende på børnene. Væggene kan være udsmykket med børnenes billeder, gerne i børnehøjde. Vi har orden på hylder og i skabe, så det virker overskueligt at se mulighederne. Vi har billeder og plakater med tal og bogstaver, så børnene ser disse.

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad lykkedes det os at skabe et sundt og udviklende børnemiljø indenfor disse tre områder (med inddragelse af børneperspektivet)?*

3.2.1.1 Børnehaven Solstrålen, Tarm's vurdering

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

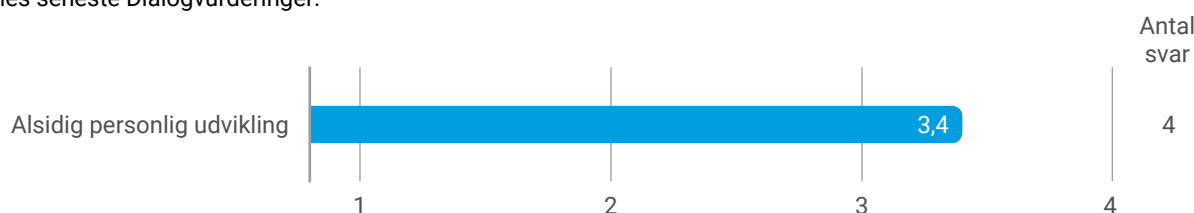
4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, trykthed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes alsidige personlige udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Overordnet handler alsidig personlig udvikling om at give børn alsidige erfaringer med deres omgivelser, sig selv og hinanden, og dette læreplanstema har fokus på at støtte udviklingen af deres engagement, deltagelseskompetence, gåpåmod og livsduelighed.

Det pædagogiske grundlag og de to brede mål for læringsmiljøet er udgangspunktet for arbejdet med alsidig personlig udvikling.

Det er på sin plads at nævne, at læreplanstemaet ikke kan ses isoleret fra de øvrige læreplanstemaer, idet alle temaerne "spiller sammen". Der tales og kommunikeres, vi bevæger os og bruger kroppen, vi arbejder med den sociale udvikling, bruger naturen og udelivet osv.

Børns **engagement** skal fremmes ved at de indgår i betydningsfulde relationer med voksne, der respekterer, værdsætter og passer på dem. Børn skal tilbydes et læringsmiljø, der giver mulighed for at opleve fordybelse, og som giver mulighed for at udvikle selvtillid og selvværd.

Læringsmiljøet skal understøtte, at børnene øver deres **deltagelseskompetence**, så børnene lærer at deltage samt tage initiativer til at skabe de muligheder for udfoldelse, de ønsker sig, i de fællesskaber de indgår i.

Børnene støttes i at prioritere, ligesom de opmuntres til at prøve nye ting og i at være vedholdende.

Det pædagogiske personale skal demonstrere accept af og forståelse for, at børnene har forskellige forudsætninger og deltagelseskompetencer.

Læringsmiljøet skal understøtte børn i at udtrykke deres følelser og håndtere konflikter uden at miste **gåpåmodet**.

Børnene skal støttes i at turde at lave fejl, i at håndtere modgang og udfordringer. Det pædagogiske personale skal støtte børnene i at turde gå egne veje og i at træffe valg, fx ift. at vælge relationer til og fra.

Legen og forskellige meningsfulde aktiviteter medvirker til, at barnet gør sig vigtige erfaringer om sig selv og andre. Læringsmiljøet skal hjælpe børnene til at udvikle **livsduelighed** og dannelse. Børnenes selvforståelse udvikles og udfordres igennem leg og aktiviteter, og det pædagogiske personale skal vurdere, hvornår og hvordan de skal støtte, skubbe på, trækkes sig osv.

Læring hele dagen, herunder de rutinesituationer barnet indgår i, er potentielle læringsmiljøer for børnene. At hjælpe med praktiske opgaver giver mening for børn, og pædagogiske rutiner har den kvalitet, at det er muligt at stille opgaver i forskellige sværhedsgrader afhængig af alder og udviklingsniveau.

Den voksnes rolle er at understøtte børnenes aktive deltagelse, så de får alsidige erfaringer og deltagelsesmuligheder i så mange rutineopgaver som muligt. Børnene skal øve sig, erfare fremgang og opleve at kunne noget selvstændigt og sammen med andre.

Det er af afgørende betydning, at læringsmiljøet tilpasses alle børns forudsætninger, deltagelseskompetencer og nærmeste udviklingszone. Alle børn, uanset alder, køn samt social og kulturel baggrund, skal tænkes ind i arbejdet med dette læreplanstema, og derfor er det vigtigt, at personalet er dygtig til at observere, screene, anvende data, definere det dobbelte læringsfokus, handle, se efter respons hos børnene og evaluere, så trivsel, udvikling, læring og dannelse sikres.

4.2 Social udvikling

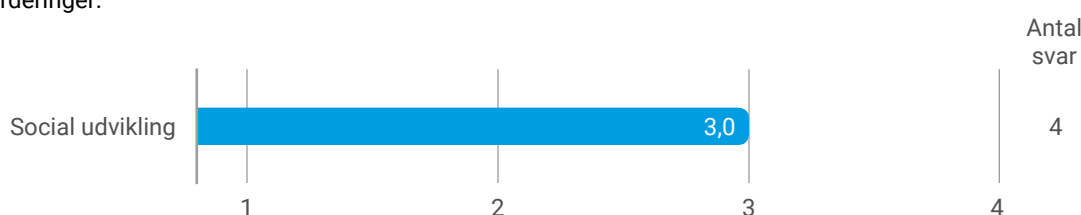
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes sociale udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Howan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Overordnet handler social udvikling om at udvikling af børns sociale handlemuligheder og deltagelseskompetencer. Børnene skal udvikle empati og muligheder for medindflydelse.

Alle børn skal opleve sig selv som grundlæggende social kompetent, føle sig set, tryk og respekteret. Jf. Det fælles børne- og ungesyn i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Det pædagogiske grundlag og de to brede mål for læringsmiljøet er udgangspunktet for arbejdet med social udvikling.

Det er på sin plads at nævne, at læreplanstemaet ikke kan ses isoleret fra de øvrige læreplanstemaer, idet alle temaerne "spiller sammen". Der tales og kommunikeres, vi bevæger os og bruger kroppen, vi arbejder med den alsidige udvikling, bruger naturen og udelivet osv.

Børnene i børnehaven øver **deltagelse** i forskellige sociale fællesskaber, og det er vigtigt, at læringsmiljøet indrettes, så børnene trives, udvikler sig, lærer og dannes i disse. Børn har forskellige forudsætninger for at indgå i de sociale fællesskaber, og det er nødvendigt, at det pædagogiske personale er undersøgende ift. disse forudsætninger, så børnene støttes og guides, hvor de har behov for det. De sociale kompetencer udvikles i samspil med andre.

Børnene skal tilbydes børnefællesskaber, hvor de kan lege, indgå venskaber, give og få omsorg og respekt og muligheder for at opnå færdigheder, der lærer dem at forhandle og argumentere.

Læringsmiljøet skal:

- Støtte op om venskaber og legefællesskaber
- Sikre børnene indflydelse på deres hverdag
- Støtte børnene i at argumentere for deres meninger

Børnene skal udvikle **empati**, og derfor skal de voksne lære dem at genkende, sanse og spejle andres følelser, så de bliver i stand til at sætte sig i andres sted, og med det reagere og handle på hensigtsmæssige måder i samspillet med andre.

Læringsmiljøet skal:

- Være optaget af barnets perspektiv, "se med barnet" og støttende ift. italesættelse
- Møde børnene med positive forventninger for at fremme deres gåpåmod, tryghed og tillid
- Italesætte og opmuntre til empatiske og sympatiske handlinger
- Lære dem om følelser og reaktioner
- Anvende alle rutinesituationer i hverdagen som muligheder for at træne sociale færdigheder

Legen er afgørende for barnets sociale udvikling. I legen udvikler barnet venskaber, det opdager nye relationer, og barnet lærer blandt mange ting at samarbejde, at forhandle, at problemløse, at konflikthåndtere

Læringsmiljøet skal:

- Støtte børnene i gode lege
- Støtte børnene i at udvikle venskaber på tværs af børnenes forskelligheder
- Støtte børn i at være udforskende og eksperimenterende fx ved at lade deres ideer og påfund udvikle sig
- Vurdere hvornår man som voksen skal være støttende, direkte involveret i legen, observerende og styrende.

Et tæt samarbejde med forældrene omkring barnets sociale udvikling er vigtigt. Forældrene kender deres barn bedst, og vil ofte have en vigtig viden om barnets sociale oplevelser og erfaringer.

4.3 Kommunikation og sprog

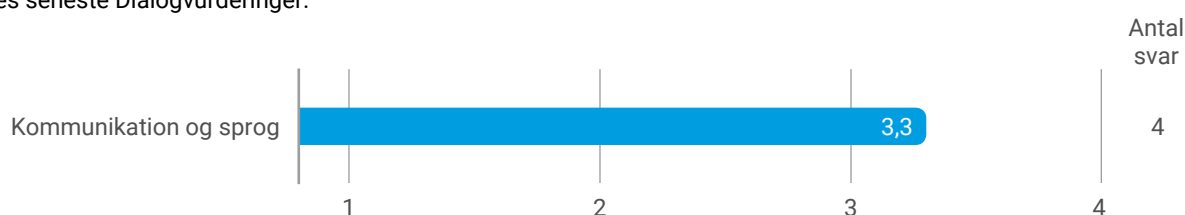
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kommunikation og sprog hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Overordnet handler kommunikation og sprog om udvikling af børns sprog og deres evne til at kommunikere. Læringsmiljøet skal understøtte børnene i at udvikle sprog og kommunikation, så de blandt andet bliver i stand til at udtrykke sig selv samt indgå i relationer og fællesskab med andre.

Det pædagogiske grundlag og de to brede mål for læringsmiljøet er udgangspunktet for arbejdet med sprog og kommunikation.

Det er på sin plads at nævne, at læreplanstemaet ikke kan ses isoleret fra de øvrige læreplanstemaer, idet alle temaerne "spiller sammen". Der tales og kommunikeres, vi bevæger os og bruger kroppen, vi arbejder med den alsidige udvikling og sociale udvikling, bruger naturen og udelivet osv.

I børnehaven er de voksne opmærksomme på at "frådse med ord". De er **sprogligerollemodeller**, og er fuldstændig bevidste om, at de skal sætte ord på følelser, reaktioner, adfærd, handlinger, aktiviteter, begreber m.m.m.

Rutinesituationer, fælles opmærksomhed og aktiviteter er oplagte læringsmiljøer for udvikling af sprog. Her er der utallige muligheder for italesættelse af ord, begreber, farver, tal, størrelser osv.

Børnene i børnehaven bliver præsenteret for bogstaver og tal, idet der arbejdes med literacy og numeracy. Vi arbejder blandt andet med bøger, dialogisk læsning, højt læsning, legelæsning, børnestavning og med aktiviteter, der har barnet selv som omdrejningspunkt.

Det pædagogiske personale møder børn med positive forventninger, og er undersøgende ift. deres forskellige forudsætninger for sprog og kommunikation. **Interaktionen** imellem børn og voksne skal kendetegnes ved, at de voksne er nærværende, har øjenkontakt og en konstant opmærksomhed på sprog og kommunikation. Læringsmiljøet skal møde barnet på dets niveau, med overskuelige udfordringer, der egner sig til barnets kompetencer og interesser.

Pædagogerne i børnehaven skal være nysgerrige og dygtige til at spørge ind til børnenes oplevelser, erfaringer og meninger. De skal følge børnenes spor, lægge mærke til hvad de er optagede af og snakke med børnene om det. De skal etablere læringsmiljøer, arbejde med det fælles tredje og sikre rammer for lege, der er udviklingspotentialer i.

Personalet i børnehaven skal være dygtige til at gentage, sætte ord på, bruge åbne spørgsmål og for i det hele taget at bane vejen for dialog og sproglig udvikling.

Legen har en afgørende og positiv betydning for barnets sprog og kommunikation. Her danner barnet relationer og indgår i **fællesskaber**, hvor det kan øve sprog og kommunikation. Det pædagogiske personale skal rammesætte, være understøttende og guidende i disse børnefællesskaber.

Et tæt samarbejde med forældrene omkring barnets sproglige udvikling er vigtig, så forældrene kan støtte op om barnets udvikling. På samme tid er det vigtigt, at vi som voksne er nysgerrige ift. forældrenes oplevelser og erfaringer med sprog og kommunikation.

Der foretages sprogvurderinger senest når barnet er 3.5 år i de tilfælde, hvor pædagogerne vurderer, at der er udfordringer omkring sprog. Sprogvurderingen viser mere specifikt, hvor udfordringerne er. Forældrene inddrages i processen omkring sprogvurderingen og opfølgningen på denne.

4.4 Krop, sanser og bevægelse

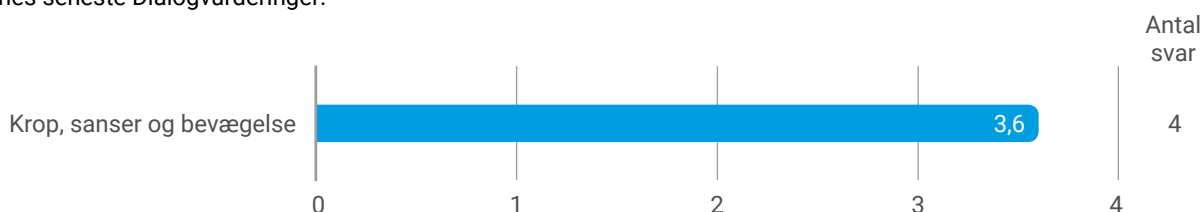
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn kropps- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes krop, sanser og bevægelse hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Overordnet handler krop, sanser og bevægelse om udvikling af børns kropslige erfaringer og bevægelsesglæde. Læringsmiljøet skal understøtte børnene i at udvikle måder at bruge kroppen på, at blive kroppsbevidste og sansende, så de blandt andet bliver i stand til udforske, mærke og passe på deres krop samt opleve en ro ved at hvile i sig selv.

Det pædagogiske grundlag og de to brede mål for læringsmiljøet er udgangspunktet for arbejdet med sprog og kommunikation.

Det er på sin plads at nævne, at læreplanstemaet ikke kan ses isoleret fra de øvrige læreplanstemaer, idet alle temaerne "spiller sammen". Der tales og kommunikeres, vi bevæger os og bruger kroppen, vi arbejder med den alsidige udvikling og sociale udvikling, bruger naturen og udelivet osv.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at barnet får kroppskenndskab og kroppsbevidsthed. I børnehaven arbejdes derfor med aktiviteter som "hvem er jeg", "hvordan ser en krop ud" og "hvad kan kroppen".

Vi snakker om sundhed, om kost og om hvad **kroppen** har behov for, hvis den skal have det godt.

Rutinesituationerne i hverdagen i børnehaven er oplagte læringsanledninger. Her kan tales om mad, om sundhed, om god og dårlig mad. I garderoben øves selvhjulpenhed og finmotorik ved tøj af og på. Lynlåse, knapper m.m.m.

Det pædagogiske personale skal have en opmærksomhed på børnenes forskellige forudsætninger, og være dygtige til at afstemme deres læringsfokus efter barnets behov. Igennem læringsmiljøet understøtter vi børnenes grov- og finmotorik, så de dermed får kendskab til at tage vare på kroppen og dens funktioner.

Særligt ved de yngre børn er **sanserne** adgang til at opfatte og begribe verden. I børnehaven arbejdes med forskellige metoder til at arbejde med sanserne. Berøring, bevægelse, at mærke og fornemme forskellige ting, at dufte, at se, at smage, at høre er relevante eksempler på læringsfokus.

Læringsmiljøet skal skabe rammer for mulighed for **bevægelse**. Igen er en bevidsthed om børnenes forskellige forudsætninger vigtig. Bevægelse kan foregå inde og ude, spontant og planlagt. Det kan foregå imellem børn, fx de leger, og også imellem børn og voksne, når der leges, spilles, danses osv.

Vigtigt er det, at børnene oplever glæde i læringsmiljøet, så de bevarer glæden ved at bevæge sig.

Et tæt forældresamarbejde omkring arbejdet med krop, sanser og bevægelse er vigtig, så forældrene kan medvirke til at skabe gode betingelser for børnene.

I samtale med børnene om kost og motion tager vi bl.a. udgangspunkt i materiale fra Sundhedsstyrelsen og den Kostpolitik, der er vedtaget.

4.5 Natur, udeliv og science

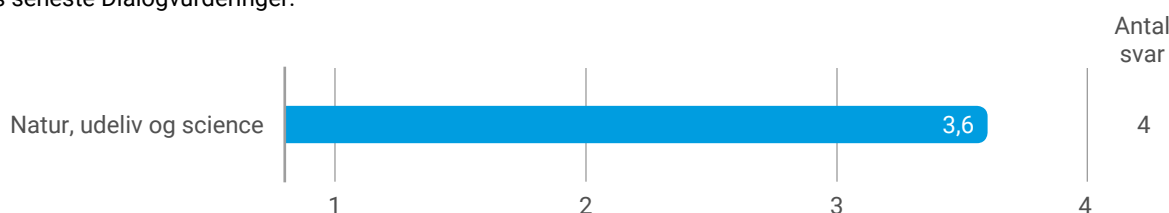
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes natur, udeliv og science hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Overordnet handler natur, udeliv og science om, at børn får konkrete erfaringer med natur og udeliv.

Natur og udeliv er oplagte læringsmiljøer, når børnene skal lære om naturfænomener, om bæredygtighed og en begyndende naturvidenskabelig forståelse.

Det pædagogiske grundlag og de to brede mål for læringsmiljøet er udgangspunktet for arbejdet med natur, udeliv og science.

Det er på sin plads at nævne, at læreplanstemaet ikke kan ses isoleret fra de øvrige læreplanstemaer, idet alle temaerne "spiller sammen". Der tales og kommunikeres, vi bevæger os og bruger kroppen, vi arbejder med den alsidige udvikling og sociale udvikling, når vi bruger naturen og udelivet osv.

Det pædagogiske personale i børnehaven har en faglig bevidsthed om de læringsmuligheder, der allerede er, **før** de går udenfor med børnene. I forberedelserne med børnene, i snakken om vejr, årstid og aktiviteten, i garderoben på vej ud og i de øvrige forberedelser til udelivet.

Naturens Rige har utallige læringsanledninger: Skov, strand, vandløb, planter, dyr, blomster m.m. Kun fantasien sætter grænser.

Det pædagogiske personale skal lægge mærke til hvad børnene er optagede af, og opmuntre til nysgerrighed og nærmere undersøgelser. Barnets perspektiv skal inddrages uanset alder.

Børnene skal med ud i **naturen**, og naturen skal tages med ind i børnehaven. Blade, grene, blomster, insekter, frugter, kornsorter, vand og is m.m. er eksempler herpå. Børnene skal lære om årstider, og i årstidernes skiften og særlige kendetegn, er der utallige muligheder for aktiviteter, der understøtter børnenes erfaringer.

Det pædagogiske personale skal udnytte legepladsens muligheder, ligesom de skal eksperimentere med de omgivelser, der er i lokalområdet. Vi vil gerne lære børnene om de muligheder, der er lige uden for døren.

Udelivet har gode og anderledes muligheder for leg og bevægelse. Det pædagogiske personale medvirker i at skabe udviklende børnefællesskaber på legepladsen og i naturen.

Det pædagogiske personale arbejder med **science**, naturvidenskab, og en begyndende matematisk opmærksomhed ved bl.a. at undersøge "materialer" fra naturen, måle, dyrke og eksperimentere. It/gadgetkassen og numeracykassen er eksempler på værktøjer, der anvendes i dette arbejde.

Børnene kommer til at lære at have respekt for naturen, når vi færdes i den og de lærer om den, om fødekæder, om sammenhænge, om årstider, om cyklus.

Vi vil gerne lære børnene om bæredygtighed ved bl.a. at snakke om og arbejde med affaldshåndtering, ved at snakke om genbrug, snakke om madspild, vand og strøm.

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

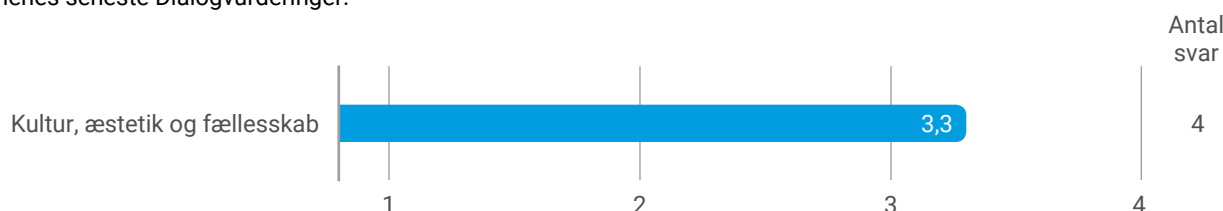
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kultur, æstetik og fællesskab hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Overordnet handler kultur, æstetik og fællesskab om, at børn skal understøttes i at være kreative, sansende, skabende og eksperimenterende.

Det pædagogiske grundlag og de to brede mål for læringsmiljøet er udgangspunktet for arbejdet med kultur, æstetik og fællesskab.

Det er på sin plads at nævne, at læreplanstemaet ikke kan ses isoleret fra de øvrige læreplanstemaer, idet alle temaerne "spiller sammen". Der tales og kommunikeres, vi bevæger os og bruger kroppen, vi arbejder med den alsidige udvikling og sociale udvikling, er i naturen og udelivet, når vi arbejder med kultur, æstetik og fællesskab. Det pædagogiske personale skal lægge mærke til, hvad børnene er optagede af, og opmuntre til nysgerrighed og nærmere undersøgelser. Barnets perspektiv skal inddrages uanset alder.

Vi understøtter, at børn får kendskab til deres egen og andres kultur og kulturelle udtryksformer, ved bl.a. at lære om lande, sprog, mad, traditioner, sange og sanglege.

Vi bruger biblioteket, ser teaterforestillinger, går til arrangementer i kirken, deltager i byens forskellige aktiviteter, læser bøger m.m.

Vi arbejder med forskellige **kulturelle indtryk** og også med forskellige **kulturelle udtryk** fx

ved at børnene maler, tegner, synger og spiller teater. Børnene skal både være tilskuere og aktive deltagere.

Det pædagogiske personale har en bevidsthed om, hvordan de kan arbejde med barnets sansning, og her er en opmærksomhed på børnenes forskellige alder og forudsætninger vigtig. De voksne skal være dygtige til at gribe fat i de ting, børnene opdager, er optagede af og lægger mærke til.

Vi arbejder med **æstetik** igennem sansende oplevelser, igennem indretning inde og ude og i det hele taget igennem leg, fantasi og kreativitet.

Børnene skal opleve at være en del af et **fællesskab**, hvor de kan lære om forskelligheder, opleve at blive inddraget, øve sig i at udtrykke sig, og understøttes i mulighed for at udvikle venskaber og relationer.

Det pædagogiske personale skal understøtte, at børnene anvender IT, så de prøver at skabe, eksperimentere og dermed at navigere i de digitale muligheder, der findes. Vi har fx it gadgetkassen at bruge til dette. Her findes robotter, iPads, taleklemmer, projektor, forstørrelsesglas og andre redskaber, der lægger op til leg og eksperimenter med it.

5 MINISTERIETS SKABELON TIL EVALUERING

5.1 Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

I enheden har vi haft et fokus på det pædagogiske læringsmiljø omkring natur, udeliv og science. Vi har ønsket at øge den faglige bevidsthed om de læringsmuligheder, der er i rutinesituationer og øvrige forberedelser til udeliv. Vi har ønsket at understøtte børnenes leg, og tilrettelægge aktiviteter der medvirker til udviklende børnefællesskaber på legepladsen og i naturen. Vi har villet inddrage børnenes perspektiv, uanset deres alder. I den forbindelse har nogle fra personalegruppen deltaget i en fagklynge for natur, udeliv og science, børnene har været inddraget via små interviews, emnet har været drøftet på personalemøder, og der har været forskellige tiltag for at fokusere på en udvikling af området.

Vi har også haft megen fokus på rutinesituationer i det hele taget. Garderobetid, måltider, badeværelsestid. Fokus på hvilke læringsmuligheder, der er i de forskellige rum. I den forbindelse har vi arbejdet med emnerne på personalemøder, i det daglige arbejde på stuerne, og også ved inddragelse af forskelligt materiale fra EVA.

Coronasituationen har medvirket til, at vi har skullet være omstillingsparate og dygtige til at skabe læringsmiljøer under andre betingelser. Her tænkes fx på opdelingen af børn, anderledes brug af legetøj.

I Solstrålen har den nye organisering med en fast ældstegruppe givet anledning til et fornyet fokus på det læringsmiljø, de ældste børn tilbydes. Der er fokus på at skabe sammenhæng til børnehaveklassen. Der arbejdes blandt mange ting med Fri for mobberi, literacy, numeracy, sociale færdigheder, aktiviteter og opgaver der kræver fokus og opmærksomhed.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

I Solstrålen arbejder vi med praksisfortællinger på personalemøder. På skift fortæller det pædagogiske personale en fortælling fra praksis, og kollegerne kan kommentere og reflektere over fortællingen. Gerne med bestemte overskrifter som udgangspunkt. Formålet er blandt andet at sikre opmærksomhed på udvikling af god pædagogik.

Vi arbejder med PLC. Indtil videre kun på stuemøder. Her sættes læringsfokus/forandringsønske, og responsen skal i bedste fald sikre, at en evaluering af indsatserne finder sted. Grupperne arbejder med PLC med forskellig intensitet, nogle oplever, at metoden er svær. Grupperne vælger, hvilket læringsfokus der skal være, og arbejder sig med udgangspunkt i PLC igennem processen.

På personalemøder arbejdes med forskellige temaer, og drøftelserne her er ofte også en form for evaluering af den pædagogiske praksis, og tilbagevendende giver drøftelsen anledning til justering og udvikling af praksis.

I det daglige arbejde foregår masser af evaluering af de indsatser og aktiviteter, der finder sted, men systematik, dokumentation og synlighed ift. denne løbende evaluering, er ikke altid let at få øje på.

Vi har en opmærksomhed på også at inddrage data fra fx hjernen og hjertet i evalueringen af indsatser. Data fra dialogvurderinger og sprogvurderinger er oplagte, og på statusmøder for sprog, hvor sprogkonsulenten fra Dagtilbud og Undervisning deltager, evalueres på børnenes sproglige udvikling.

I efteråret 2021 påbegyndes en proces i enheden med udvikling af en mere systematisk evalueringskultur. I den proces inddrages en pædagogisk udviklingskonsulent fra Dagtilbud og Undervisning. Vi skal forsøge at få et bedre overblik

over, hvilken evaluering der allerede finder sted, og have en anderledes systematik ind i arbejdet.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Vi har ikke haft egentlige processer i gang omkring den lokale skriftlige læreplan. Der er orienteret om, at den er der. Den er gennemgået på et personalemøde. Vi har evalueret og skaleret sammen på et personalemøde. Alle de tolv overordnede mål er gennemarbejdet i personalegruppen i hele enheden.

5.2 Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

Den pædagogiske læreplan

- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.
- Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:
 - Børnegruppens trivsel og læring
 - Børn i udsatte positioners trivsel og læring
 - Tosprogede børns trivsel og læring
 - Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Der har i den grad været arbejdet med det pædagogiske læringsmiljø igennem de seneste to år. Egentlige systematiske evalueringsprocesser, har vi ikke gennemført, men vi har haft arbejdsprocesser omkring flere områder: rutinesituationer, etablering af en fast ældstegruppe, fysiske læringsmiljøer, legepladsen som læringsmiljø, børnenes sproglige udvikling m.m.

Et enkelt nedslag nævnes herunder:

Vi har arbejdet med udviklingen af en måltidspædagogik, "Det gode måltid i Solstrålen". Formålet med at dykke ned i måltiderne var at sikre trivsel, læring, udvikling og dannelse også omkring måltidet, oveni det at sikre en vis ensartethed i tilgangen og deltagelsen fra personalets side, så det ikke er den enkelte voksnes normer, værdier, erfaringer m.m., der bliver afgørende for, hvad der fokuseres på i forbindelse med måltiderne.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

På et møde udvekslede vi erfaringer, ønsker, viden omkring måltider i dagtilbud, og efterfølgende har vi formuleret en måltidspædagogik, der har været omkring forældrebestyrelsen. Den udleveres nu til alle nye familier og nye ansatte: Det gode måltid i Solstrålen

I Solstrålen vil vi skabe gode og udviklende rammer om måltiderne, så de fremmer børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi ønsker en god og rar stemning ved måltiderne, Måltider som børn og voksne ser frem til med forventning og lyst. Den bevidsthed er med i vores forberedelser af måltidet, under måltidet og ved afslutningen af måltidet.

Børnene inddrages i forberedelserne og oprydningen efterfølgende. Der er mange lege- og læringsmuligheder, når man i fællesskab dækker rullevojn, gør bordet klar, finder pladser, rydder op osv.

De voksne skal være gode rollemødelere og gode gruppeledere, blandt andet ved selv at være forberedte til måltidet, ved at sætte ord på, hvad der skal ske, skabe forudsigelighed, og sikre, at alle børn er med.

Børnene har faste pladser, der som udgangspunktet besluttes af de voksne. Det sikrer tryghed og forudsigelighed for mange. Det kan også opleves som begrænsende i nogle sammenhænge, fordi børnene får lyst til at sidde ved siden af hinanden, fx når en god leg afbrydes pga. et måltid. Vi inddrager børnene og deres ønsker og udsagn, fordi medbestemmelse er vigtig. Den voksnes vurdering af, hvad der er godt og udviklende for det enkelte barn/den enkelte børnegruppe, er også vigtig, og den voksne skal tage beslutningen om, hvad der siges ja og nej til.

De voksne placerer sig ved bordet, så de kan se - og have øjenkontakt - med de børn, de spiser med. Vi begynder og slutter samlet, evt. med en sang, et klap, et ritual.

Måltidsro betyder for os mulighed for fordybelse, mulighed for samtaler, mulighed for snak om maden, mulighed for oplæsning osv. Måltiderne er en anledning til at understøtte børnenes sociale kompetencer, et sted at øve at udtrykke sig for andre, og måltidet er et godt sted at erfare, at mennesker er forskellige, også når vi spiser.

Børns behov for støtte i forhold til fx struktur varierer. Det pædagogiske personale vurderer med udgangspunkt i børnenes alder og behov, og der skal være plads til individuelle behov og ønsker.

Børnene spiser deres madder og indhold i madpakken i den rækkefølge, de selv foretrækker det. Snak omkring maden er relevant og vigtig, og respekt for, at det er forældrene, der laver børnenes madpakker, er vigtig. De voksne i børnehaven forholder sig fordomsfrit til børns måde at tilgå deres mad, vejleder og hjælper uden at tage kontrollen med madpakken. Hvis indholdet i madpakken giver anledning til bekymringer, problemer eller lignende, så tager stuens faste personale hånd om det i et samarbejde med forældrene.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Igen her et nedslag på et enkelt område, for der har, som allerede nævnt, været fokus på mange dele af legelæringsmiljøet.

Opmærksomhed på måltidspædagogikken har flyttet fokus hos enkelte medarbejdere. Måltidspædagogikken kan være behjælpelig i et forældresamarbejde, fordi den kan medvirke i en forventningsafstemning. Nye ansatte kan gives mulighed for at kende formål, rammer m.m., når de kender børnehavens pædagogik/opgaver omkring måltidet.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Der foregår løbende forskellige justeringer ift. læringsmiljøet. Børnegruppen ændrer sig, og med udgangspunkt i den, er forskellige justeringer og ændrede fokuspunkter relevante. Der har løbende været forskellige opmærksomhedspunkter "udefra", som vi også har arbejdet med. Itwebinar, diverse podcasts om læringsmiljøer og leg er bare nogle af emnerne. Vi ønsker en anderledes tydelighed ift. en systematisk evalueringskultur, så vi ved, hvad vi skal evaluere, hvornår vi skal det, og hvordan vi skal det. Derfor sættes en proces omkring det i gang formentlig efterår 2021 og frem.

5.3 Inddragelse af forældrebestyrelsen

"Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Forældrebestyrelsen orienteres på bestyrelsesmøder omkring forskellige aktiviteter og tiltag. Såvel Lege- læringsmiljøvurderingen, som den pædagogiske tilsynsrapport er gennemgået med forældrebestyrelsen. Vi har ikke haft egentlige processer omkring udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan. Forældrebestyrelsen er orienteret, inviteret til at komme med input. Forældrebestyrelsen har været involveret i materialet omkring den måltidspædagogik, vi har arbejdet med i Solstrålen. På samme vis har de haft mulighed for at bidrage til det materiale omkring arbejdet i ældstegruppen, som vi har udarbejdet.

5.4 Det fremadrettede arbejde

"En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Fremadrettet er et fortsat fokus på etablering af en systematisk evalueringskultur relevant. Der foregår masser af evaluering i hverdagen, men kan vi gøre det mere systematisk, og med det skabe en anderledes synlighed og bevidsthed omkring, hvad vi gør/skal gøre. Vi har kaldt på "hjælp" fra en pædagogisk udviklingskonsulent i kommunen for netop at få assistance i processen med at skabe overblik over, hvad vi allerede gør, og ikke mindst for at få hjælp til den systematiske del.

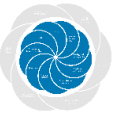
Der er mange områder af det pædagogiske læringsmiljø at sætte fokus på. I Legelæringsmiljøvurderingen blev det igen tydeligt, at arbejdet med it og teknologi med fordel kan prioriteres.

Arbejdet med indsats for sprog og kommunikation skal fortsat udvikles. Vi har i enheden mange tosprogede børn, vi har en del børn i udsatte positioner. Nye veje på det specialiserede område skal medvirke til et tæt samarbejde mellem dagtilbud, skole og PPR om at finde gode muligheder for at skabe trivsel, udvikling og læring for børnene.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Vi har allerede igennem de sidste par år set flere eksempler på, at nedslag på forskellige områder i hverdagen har givet anledning til små og større justeringer. Vi har nu et anderledes fokus på rutinesituationer, og de læringsmuligheder der følger med disse. Arbejdet med implementeringen af den styrkede pædagogiske læreplan giver god mulighed for disse drøftelser og justeringer.

Vi har tilbagevendende i flere børnegrupper et fokus på mikroovergangene i hverdagen, og kan se, at en særlig opmærksomhed på disse har været nødvendige, fordi de forekommer at være svære for flere børn. Flere børn "går vild" i

mikroovergangene og de mellemopgaver, der ligger i overgangene. Fokus på disse og en evaluering af små indsatser har givet anledning til en fornyet opmærksomhed på betydning af personalets organisering og også opmærksomhed på konkrete fysiske indretninger og arbejdsgange.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Der er ikke på nuværende tidspunkt noget, der giver anledning til at ændre eller justere i den skriftlige pædagogiske læreplan.

En opmærksomhed på at den skriftlige læreplan er kendt og levende for det pædagogiske personale er relevant, så der fx ved ansættelse af nye medarbejdere finder en introduktion sted.

Fortsat opmærksomhed på evaluering og skalering af arbejdet med læreplanen er aktuel, så den evalueres i et samarbejde med personalet.

6 UDVIKLINGSPLANER

Børnehaven Solstrålen, Tarm har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.